

EL LLENGUATGE

El xaloc

ELS noms dels vents no són gaire coneguts entre la gent de la ciutat. Hom coneix, és clar, els que coincideixen amb els noms de la direcció d'on bufen, com el *llevant* i el *ponent*. Dels altres, sens dubte el més popular de tots és el de la *tramuntana*, perquè és un vent amb molta personalitat, amb nombroses referències literàries i del qual són molts els qui, en una ocasió o altra, han pogut sentir els efectes. L'estiueig multitudinari a les poblacions de la costa, així com la pràctica dels esports nàutics, ha popularitzat també entre la gent de ciutat alguns noms de vents, com és ara el *garbí* i el *xaloc*.

El *xaloc* és el vent del sud-est. És l'única informació que en donen el Diccionari Fabra i la Gran Enciclopèdia Catalana. El Diccionari Alcover-Moll en diu alguna cosa més: transcriu, per exemple, entre altres dades, alguns proverbis de la gent de mar que s'hi refereixen, com *Xaloc, ni molt ni poc* o *Xaloc, molta mar i peix poc*, pels quals es veu ben clar que és un vent molt poc apreciat. I assenyala que el nom és d'origen àrab, així com les equivalències del castellà «galoque» i «siroco».

Deixant de banda la gent de mar, entre qui aquest vent i el seu nom són ben coneguts a tot el nostre territori, la denominació *xaloc*, com hem dit, ha estat objecte ja d'una popularització força notable, però potser no són pocs els qui, coneixent aquest nom, desconeixen la seva equivalència amb les denominacions del castellà. Segons Coromines, «galoque» deu provenir del català *xaloc*, i «siroco» és possible que vingui de l'italià a través del francès. Però aquestes denominacions castellanes són poc usuals en el llenguatge nàutic, en què hom sol recórrer a «sudeste». En canvi, la forma «siroco» és força usual en les referències al vent que bufa a les zones més o menys desèrtiques de l'Àfrica septentrional. Hom no la sol relacionar aleshores amb el nostre *xaloc* i és freqüent, en aquest cas, si es tenen presents models en castellà, de servir-se de la seva mateixa forma. És el que hem tingut ocasió de sentir algunes vegades en informacions radiofòniques relacionades amb aquelles regions.

Convé recordar, doncs, que «siroco» — o «siroc» — és una forma totalment estranya al català (l'Alcover-Moll ni la recull), que cal substituir, en tots els casos, per *xaloc*, llevat que hom opti per la forma *simun*, denominació del vent calent i sufocant propi dels deserts.

Albert Jané